

SD-117

September-2020

M.Com., Sem.-IV

510 EE/EA : Management Accounting-II

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) સેક્શન-Iના બધા પ્રશ્નોના માકર્સ સરખા છે.
 (2) સેક્શન-I માંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
 (3) સેક્શન-IIનો પ્રશ્ન-5 ફરજિયાત છે.

સેક્શન-I

1. ખુશી લિમિટેડ કંપનીનું મેનેજમેન્ટ બે દરખાસ્તમાંથી કોઈ એક દરખાસ્ત પસંદ કરવાનું વિચારી રહ્યા છે કે જેમાં દરેક દરખાસ્તમાં શરૂઆતનું રોકાણ ₹ 8,00,000 છે અને ઉપયોગી આયુષ્યના અંતે દરેક દરખાસ્તની ભંગાર કિંમત ₹ 80,000 છે. અંદાજિત નફો (ઘસારા અને કરવેરા પહેલાંનો) નીચે મુજબ છે. 20

વર્ષ	દરખાસ્ત-A (₹)	દરખાસ્ત-B (₹)
1	2,00,000	4,00,000
2	3,20,000	3,60,000
3	4,00,000	2,80,000
4	4,80,000	2,00,000
5	5,60,000	1,60,000

કંપની ઘસારાની સીધી લીટીની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે અને કરવેરાનો દર 50% છે. દરખાસ્ત-A ની મૂડી પડતર 15% છે અને દરખાસ્ત-B ની 10% છે. ચોખ્ખુ વર્તમાન મૂલ્ય અને નફાકારકતા આંકની પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરીને કઈ દરખાસ્ત સ્વીકારવી જોઈએ તે વિશે મેનેજમેન્ટને સલાહ આપો.

એક રૂપિયાનું વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.620
15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497

2. (અ) જેસિકા લિ. બે દરખાસ્ત, પ્રોજેક્ટ-X અને પ્રોજેક્ટ-Y માંથી એક દરખાસ્તની પસંદગની કરવા માંગે છે જેના માટે રોકાણ અનુક્રમે ₹ 3,40,000 અને ₹ 3,30,000 છે. જોખમ રહિત દર 8% છે. અપેક્ષિત ચોખ્ખો રોકડ પ્રવાહ અને તેની ચોક્કસતા સમકક્ષ નીચે મુજબ છે :

10

વર્ષાંત	પ્રોજેક્ટ-X		પ્રોજેક્ટ-Y	
	રોકડ પ્રવાહ (₹)	ચોક્કસતા સમકક્ષ	રોકડ પ્રવાહ (₹)	ચોક્કસતા સમકક્ષ
1	1,80,000	0.8	1,80,000	0.9
2	2,00,000	0.7	1,80,000	0.8
3	2,00,000	0.5	2,00,000	0.7

પહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ષના અંતે 8%ના દરે 1 રૂપિયાનું વર્તમાન મૂલ્ય પરિબળ અનુક્રમે 0.926, 0.857 અને 0.794 છે.

- (બ) નિર્ણય વૃક્ષ અભિગમ પર ટૂંકનોંધ લખો.

10

3. (અ) કે લિમિટેડના ત્રણ વિભાગોની કામગીરી માહિતિ નીચે મુજબ છે :

10

વિગત	વિભાગ-અ (₹)	વિભાગ-બ (₹)	વિભાગ-ક (₹)
વેચાણ	19,00,000	85,00,000	1,00,00,000
કામગીરી નફો	1,00,000	2,50,000	5,00,000
રોકાણ	10,00,000	31,25,000	40,00,000

- (i) કામગીરી નફા ગુણોત્તરના આધારે કયો વિભાગ વધુ નફાકારક છે ?
(ii) રોકાણ પર વળતરના દરના આધારે કયો વિભાગ વધુ નફાકારક છે ?
(iii) ઉપના બંને માંથી, કઈ રીત સારા સમગ્ર દેખાવ અંગે નિર્દેશ કરે છે ?

- (બ) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું? જવાબદારી કેન્દ્રોના પ્રકારો સમજાવો.

10

4. એક કંપનીના બે વિભાગો છે. વિભાગ-A અને B. વિભાગ-Aને ભાગ Xના વેચાણ અંગેનો લક્ષ્યાંક 1,00,000 એકમોનો આપવામાં આવ્યો છે જે સરેરાશ રોકાયેલી મિલકતો ઉપર 20% વળતર આપશે. વિભાગ-Aની નીચે મુજબની માહિતી આપવામાં આવી છે :

20

વિગતો	₹
સ્થિર પડતર	2,50,000
ચલિત પડતર	₹ 1 એકમ દીઠ
સરેરાશ મિલકતો	
દેવાદારો	1,00,000
સ્ટોક	2,50,000
પ્લાન્ટ	2,50,000

પરંતુ માર્કેટિંગ મર્યાદા છે અને ભાગ- X ના માત્ર 75,000 એકમોજ બજારમાં અંદાજિત કિંમતે વેચી શકાય છે. માટે વિભાગ-B ને, ભાગ-Xના 25,000 એકમો ખરીદવાની સલાહ આપવામાં આવી છે. વિભાગ-A, ભાગ X એકમદીઠ ₹ 4 લેખે વેચવા તૈયાર છે. પણ વિભાગ-B એકમદીઠ ₹ 2 લેખે ચૂકવવા તૈયાર છે. વિભાગ-A પાસે બીજા વિકલ્પ છે કે જેમાં તે ભાગ Xના માત્ર 75,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરી શકે છે. આના કારણે તેઓની મિલકતોમાં ₹ 1,00,000 નો અને સ્થિર શિરોપરી ખર્ચામાં ₹ 12,500 નો ઘટાડો કરી શકશે. તમારે વિભાગ-Aને સૌથી વધુ નફો આપતા વિકલ્પ માટે સલાહ આપવાની છે.

સેક્શન-II

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો. (ગમે તે પાંચ)
- (1) આંતરિક વળતરનો દર _____ છે.
- (a) અવરોધ દર (b) ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર
- (c) કટ-ઓફ દર (d) આપેલ તમામ
- (2) પરત આપ સમય પદ્ધતિમાં સમય નક્કી કરવા માટે, રોકડ પ્રવાહ સાથે સંબંધ નથી.
- (a) સાચુ (b) ખોટુ
- (3) નિર્ણય વૃક્ષ અભિગમ એ જોખમ માપનની પદ્ધતિ છે.
- (a) સાચુ (b) ખોટુ

- (4) વટાવનો દર નીચો તેમ _____ વર્તમાન મૂલ્ય.
 (a) ઊંચું (b) નીચું (c) કોઈ સંબંધ નથી
- (5) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનો મુખ્ય હેતુ _____ છે.
 (a) પ્રેરણા (b) બજેટીંગ
 (c) સત્તા (d) વિચલન વિશ્લેષણ
- (6) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણમાં વિભાગને કઈ રીતે ગણવામાં આવે છે ?
 (a) નફા કેન્દ્ર (b) રોકાણ કેન્દ્ર
 (c) પડતર કેન્દ્ર (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (7) મૂડી બજેટીંગનો નિર્ણય એ _____ નો નિર્ણય છે.
 (a) ભૂતકાળ (b) ભવિષ્ય
 (c) વર્તમાન (d) (b) અને (c)
- (8) આંતરિક વળતરનો દર હંમેશા મૂડી પડતરના કરતા વધારે હોય છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું
- (9) કઈ પદ્ધતિમાં દરેક વર્ષના રોકડ આવક પ્રવાહનું ફરીથી રોકાણ કરવામાં આવે છે ?
 (a) યોજ્જુ વર્તમાન મૂલ્ય (b) સમાપન મૂલ્ય
 (c) પરત આપ સમય (d) આંતરિક વળતરનો દર
- (10) જોખમ સુધારા વળતરનો દર એ જોખમ રહિત વળતરના દર કરતાં ઊંચો હોય છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું
- (11) ચલનાંક એ જોખમ માપણીનું સાપેક્ષ માપ છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું
- (12) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એ કોનો ભાગ છે ?
 (a) બાહ્ય અહેવાલ પદ્ધતિ (b) કંપની અહેવાલ પદ્ધતિ
 (c) આંતરિક અહેવાલ પદ્ધતિ (d) વૈશ્વિક જવાબદારી પદ્ધતિ

SD-117

September-2020

M.Com., Sem.-IV**510 EE/EA : Management Accounting-II****Time : 2 Hours]****[Max. Marks : 50**

- Instructions :**
- (1) All questions in Section-I carry equal marks.
 - (2) Attempt any **two** questions in Section-I.
 - (3) Question No. 5 in Section-II is compulsory.

SECTION-I

1. The management of Khushi Ltd. is considering selecting a proposal out of two proposals which requires initial investment of ₹ 8,00,000 each and scrap value of ₹ 80,000 each at the end of useful life. The estimated profit (before depreciation and tax) is as under :

20

Year	Proposal-A (₹)	Proposal-B (₹)
1	2,00,000	4,00,000
2	3,20,000	3,60,000
3	4,00,000	2,80,000
4	4,80,000	2,00,000
5	5,60,000	1,60,000

The company uses straight line method of depreciation and tax rate is 50%. The cost of capital of proposal-A is 15% and proposal-B is 10%. You are required to guide management about which project should be accepted using net present value and profitability index method.

The present value factor of ₹ 1 are as follows :

Year	1	2	3	4	5
10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.620
15%	0.870	0.756	0.658	0.572	0.497

2. (A) Jesika Ltd. is considering one of two proposals, Project X and Project Y, which require cash outlays of ₹ 3,40,000 and ₹ 3,30,000 respectively. The risk free rate is 8%. The expected net cash flows and their certainly equivalents (C.E.) are as follows :

10

Year End	Project-X		Project-Y	
	Cash Flow (₹)	C.E.	Cash Flow (₹)	C.E.
1.	1,80,000	0.8	1,80,000	0.9
2.	2,00,000	0.7	1,80,000	0.8
3.	2,00,000	0.5	2,00,000	0.7

Present value factors of ₹ 1 discounted at 8% at the end of year 1, 2 and 3 are 0.926, 0.857 and 0.794 respectively.

- (B) Write a note on decision tree analysis.

10

3. (A) The operating information of three divisions of K Ltd. is as follows :

10

Particulars	Division-A (₹)	Division-B (₹)	Division-C (₹)
Sales	19,00,000	85,00,000	1,00,00,000
Operating profit	1,00,000	2,50,000	5,00,000
Investment	10,00,000	31,25,000	40,00,000

- (i) Using operating profit ratio, which division is most profitable ?
(ii) Using return on investment, which is most profitable division ?
(iii) From the above two, which measure is better indicator of overall performance ?

- (B) What is responsibility accounting ? Explain types of responsibility centres.

10

4. A company has two Divisions, Division A & B. Division A has a budget of selling 1,00,000 units of a component X to fetch a return of 20% on average assets employed. The following information of Division-A is given :

20

Particulars	₹
Fixed overheads	2,50,000
Variable cost	₹ 1 per unit
Average Assets	
Debtors	1,00,000
Inventories	2,50,000
Plant	2,50,000

However, there is constraint in marketing and only 75,000 units of component X can be directly sold to market at proposed price. Consequently, Division B is advised to buy 25,000 units of component X. Division-A wants a price of ₹ 4 per unit but Division-B is prepared to pay ₹ 2 per unit of X.

Division A has another option on hand, which is to produce only 75,000 units of component X. This will reduce holding of assets by ₹ 1,00,000 and fixed overheads by ₹ 12,500. You are required to advise most profitable course of action for Division A.

SECTION-II

5. Choose the correct option (any **five**)

10

(1) IRR is

- (a) Hurdle rate (b) WACC (c) Cut-off rate (d) All of these

(2) Pay-back period has no relation with cash flow to determine time period.

- (a) True (b) False

(3) Decision tree approach is method of risk measurement.

- (a) True (b) False

- (4) Lower the discount rate, _____ present value.
(a) higher (b) lower (c) No relation
- (5) The basic purpose of responsibility accounting system is
(a) Motivation (b) Budgeting
(c) Authority (d) Variance analysis
- (6) Division under transfer pricing system is treated as
(a) profit centre (b) investment centre
(c) cost centre (d) None of above
- (7) To take capital budgeting decision is _____ decision.
(a) past (b) future (c) present (d) (b) and (c)
- (8) Internal rate of return is always greater than cost of capital.
(a) True (b) False
- (9) Under which method, cash flow of each year is re-invested ?
(a) Net present value (b) Terminal value
(c) Pay-back period (d) Internal rate of return
- (10) Risk adjusted discount rate is higher than risk free discount rate.
(a) True (b) False
- (11) Co-efficient of variation is an absolute measure for measuring risk.
(a) True (b) False
- (12) Responsibility accounting is a part of
(a) External Reporting System (b) Corporate Reporting System
(c) Internal Reporting System (d) Global Reporting System
-